

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Anttoni Nazabal Iztueta

*Zaldibia,
Gipuzkoa
(1956)*

Aurkibidea

Biografia

Txamarretxe auzoan jaioa, guraso biak Zaldibiakoak zituen eta biak baserritarrak (ama Biosola baserrikoa). Aitak Beasainen egiten zuen lana, CAFen. Sei senidetan hirugarrena izan zen Anttoni. Herriko eskolan ibili zen eta ondoren Ordiziara joan zen institutura; ikasle garaian, talde komunista troskistan hasi zen militatzen, modu klandestinoan, eta kartzelan ere egon zen. Magisteritza ikasi zuen, Republica Dominicanan, eta ondoren irakasle moduan aritu da erretiroa hartu arte: urte askoan Legorretako ikastolan eta azken urteetan Zaldibian bertan. Zinegotzi ere izan da herrian eta militatzen jarraitzen du: gaur egun, batez ere pentsionisten alde. Bi alaba dauzka.

Zintak

ZDB-023

- **Proiektua:** Hikagin
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2023-06-20
- **Iraupena:** 153 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Txamarretxe auzoan jaioa

- **Erref:** ZDB-023/002
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:00:28. **Bukatu:** 00:02:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Txamarretxe auzoan jaio zen, artzainen auzoan. Gurasoak baserritarrak ziren, baina kale-etxean bizi ziren. Aitak CAFen egiten zuen lana. Sei senide ziren. Biosola baserrira asko joaten ziren.

2. Kanean eta etxean hika

- **Erref:** ZDB-023/004
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:02:35. **Bukatu:** 00:03:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Kanean ikasi zuen hitanoa, lagun artean. Mutilen artean gehiago erabiltzen zuten. Berari hika egitea ateratzen zaio. Gurasoei bromatan bakarrik hika, bestela zuka, eta senideen artean hika egiten zuten. Hirugarrena da bera.

3. Neska-mutikoak umetan hika

- **Erref:** ZDB-023/005
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:03:56. **Bukatu:** 00:06:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Gaztetxotan erdaraz hitz egiten hasi ziren neskak (mutilak ez). Aitak debekatu egiten zien. Umetako jolasak zeintzuk ziren esaten du. Neska-mutilen artean hika egiten zuten.

4. Espainiako migratzaileekin zuten harremana

- **Erref:** ZDB-023/006
- **Iraupena:** 0:03:46. **Hasi:** 00:06:07. **Bukatu:** 00:09:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Ekonomia eta industria » Boom industrialia

Laburpena:

60ko hamarkadan migrazio handia egon zen herrian. Oso harreman ona izan zuten haiekin. Amak halaxe ikasi zuen erdaraz. Kanpotik etorritakoek ez zuten euskara ikasi, baina haien seme-alabek bai; kanean ikasten zuten euskara, eskolan dena erdaraz zelako.

5. Andaluziatik etorritako emakumeen ohiturak

- **Erref:** ZDB-023/007
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 00:09:53. **Bukatu:** 00:13:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialia
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Gizonak elkarteetara joaten ziren, eta emakumeak etxe aurrean elkartzen ziren. Berea ama galtzerdiak konpontzen zebilen bitartean Andaluziatik etorritako emakumeak pipak jaten ikusten zituenean harrিতuta geratzen zen; emakume haiek Ordiziara ere joaten ziren zinera. Tomatea gordinik jateari buruzko komentarioak.

6. Bilore lantegiko neskek erdaraz; euskararen aldeko mugimendua

- **Erref:** ZDB-023/008
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:13:37. **Bukatu:** 00:16:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

12-13 urterekin erdarako joera hartu zuten neskek, baina gero buelta eman zioten, euskararen aldeko herri mugimendua hasi zenean. Bilore lantegia ireki zutenean berak ere hantxe lanean hasi nahi zuen, baina amak ikasten jarraitzeko esan zion. Han zebiltzan neska askok erdaraz hitz egiteko ohitura hartu zuten.

7. Don Modesto parrokoaren eragina

- **Erref:** ZDB-023/009
- **Iraupena:** 0:04:24. **Hasi:** 00:16:13. **Bukatu:** 00:20:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Don Modesto parrokoak asko markatu zuen herria. Frankista zela dio eta igandeko sermoietan egundokoak esaten zituela abertzaleen eta "gorrien" kontra. Horren ondorioz, laiko eta ateo asko sortu ei ziren herrian.

8. Guraso abertzaleak, euskaldunak

- **Erref:** ZDB-023/010
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:20:37. **Bukatu:** 00:22:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Etxean abertzaleak ziren. Gurasoek argi zeukaten euskaldunak zirela eta ez españolak. Argiak itzalita entzuten zituzten irrati klandestinoak.

9. Gerra garaian errepresio handia herrian

- **Erref:** ZDB-023/011
- **Iraupena:** 0:04:05. **Hasi:** 00:22:30. **Bukatu:** 00:26:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Aitak Castellonen egin zuen soldaduska. Afrikan ere egon zen eta 20 arte zekien kontaktzen arabieraz. Zaldibian errepresio handia egon zen gerra garaian. Hondasunen bahiketa ohikoa izan zen. Fusilatuak ere egon ziren.

10. Don Jexux apaiza, Don Modestoren justu kontrakoa

- **Erref:** ZDB-023/012
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:26:35. **Bukatu:** 00:29:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Aitak kontaktzen zion gaztetan dantza taldean klandestinitatean entsegatzen zutela. Don Modestoren ondoren Don Jexux apaiza joan zen herrira, komunista. Hark ere bere marka utzi zuen. Gazte asko erakarri zituen. Antzerkia egiten zuten, mendira joan...

11. Erlijioak egindako kaltea

- **Erref:** ZDB-023/013
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:29:35. **Bukatu:** 00:32:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Amak ez zituen ulertzen beti elizan zebiltzan emakume batzuk, ateratakoan gaizki esaka eta epaitzen aritzen zirenak. Oiduiako aterpera joaten hasi ziren eta Don Modestok sermoian egundokoak esaten zituen beraiei buruz. Jendea epaitzeko giroa bultzatzen zuen erlijioak.

12. Amaren izaera

- **Erref:** ZDB-023/014

- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:32:42. **Bukatu:** 00:33:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ama feminista zela dio eta aitari eboluzionatzen lagundu ziola uste du. Besteek zer esango zuten ez zitzaion hainbeste inporta amari.

13. LKIn sartu zen

- **Erref:** ZDB-023/016
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:33:58. **Bukatu:** 00:37:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Konfrontazio politiko handiak egon ziren herrian, politika kontuengatik. LKIn sartu zen bera: troskista zen. Kartzelara eraman zuten, Martutenera. Herriko bi abertzale ere sartu zituzten eta haiei laguntzeko fondo bat sortu zuten herrian, baina beraientzat ez. Herrian errebeldia handia egon dela dio.

14. Bere bila joan zirenean, konplizitatea

- **Erref:** ZDB-023/017
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:37:01. **Bukatu:** 00:40:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Zergatik atxilotu zuten kontatzen du. Institutuan zebilen eta propaganda aparatuan zegoen. CAFen greba handiak izan ziren garai hartan eta beraiek ere manifestazioa egiten zuten. Txileko kolpea gogoratzen du... Polizia bere bila joan zenean, irakasle batek gezurra esan zien. Amak ere ezkutatu egin zuen vietnamita. Berak orduan ez zekien 1936ko gerran zenbat fusilatu zituzten.

15. Madrilen epaitua, artean adingabea zelarik

- **Erref:** ZDB-023/018
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 00:40:10. **Bukatu:** 00:43:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Sei hilabete egin zituen kartzelan. Adin txikikoa zen artean. Madrilen izan zen epaiketa. Ama bere defentsan atera zen beti. Amaren bizitza kontatzen du pixka bat eta haren izaera.

16. Amari errebeldea izatea tokatu zitzaion

- **Erref:** ZDB-023/019
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 00:43:38. **Bukatu:** 00:47:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Amaren izaerari buruz hitz egiten du. Anttoni Iztuetari errebelde izatea tokatu zitzaion eta berak asko miresten zuen. Hiru neska eta hiru mutil ziren; errebeldea puntu bat izan dute guztiek.

17. Madrileko epaiketa II

- **Erref:** ZDB-023/020
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:47:53. **Bukatu:** 00:49:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Madrileko epaiketa. Bi neska eta bi mutil ziren; kide bat asko torturatu zuten. Beraiek ez zituzten torturatu, baina gaizki tratatu bai. 'Vietnamita' libratu zutela dio, kopiak egiteko makina. Kopiak nola egiten zituzten azaltzen du.

18. Selektibitatea ez zuen egin nahi izan eta neskametzan hasi zen

- **Erref:** ZDB-023/021
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:49:55. **Bukatu:** 00:53:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Selektibitatearen kontra ere borrokatu zuen. Ez egitea erabaki zuen eta lanean hastea. Amari disgustua eman zion. Tolosara joan zen familia batera. Neskameen egoera ezagutu zuen hala: neska gazteak depresioak jota, interna etxeetan, kontraturik gabe...

19. Magisteritza, Dominikar Errepublikan

- **Erref:** ZDB-023/022
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:53:37. **Bukatu:** 00:54:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Dominikar Errepublikara joateko aukera sortu zitzaion. Irakasle titulua han atera zuen.

20. Zaldibiako ikastolaren sorrera; Dominikar Errepublikako esperientzia

- **Erref:** ZDB-023/023
- **Iraupena:** 0:04:11. **Hasi:** 00:54:49. **Bukatu:** 00:59:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Zaldibian etxebizitzetan ikastola jarri zuten eta mugimendu indartsua sortu zen. Irakasleetako bat Carmen Irastortza zen. Dominikar Errepublikara elkarrekin joan ziren; guztira 9 neska. Urtebeterako printzipioz, baina bi urte azkenean. Familia aberatseko troskista bat ezagutu zuen eta kontraesana sortu zion horrek.

21. Magisteritza, Dominikar Errepublikan II

- **Erref:** ZDB-023/025
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:59:35. **Bukatu:** 01:02:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Dominikar Errepublikan hezkuntza aldetik hemen baino aurreratuago zeudela uste du. Santo Domingon egon ziren. Emakumearen egoerari buruz hitz egiten du eta hango familia ereduari buruz.

22. Emakumearen egoera Zaldibian

- **Erref:** ZDB-023/026
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 01:02:08. **Bukatu:** 01:05:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Emakumeen egoera Zaldibian. Gaztea zelarik, kuadrillan lehenengo bikoteak egiten hasi zirenean, jarrera batzuen kontra zegoen. Bera ez zen pintatzen, ez dotore janzten... oso kritikoa zen. Oso lotsatia zen. Orduko kontraesanak.

23. Matxismoa lehen eta orain

- **Erref:** ZDB-023/027
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 01:05:37. **Bukatu:** 01:08:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Matxismoa ageriago zegoen lehen. Txiste batzuekin barre egiten zuten... Kontakatilu fama emakumeek daukatela dio, baina mutilak ere ez ei dira motz geratzen. Festetan begirada lizunak, ipurdia ukitu... halakoak sarri gertatzen ziren.

24. Komentario arrazistak ohikoak

- **Erref:** ZDB-023/028
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 01:08:00. **Bukatu:** 01:10:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Komentario arrazistak sarri entzuten ditu herrian bertan eta uste du kosta egiten zaigula interbenitzea. Feminismoak ere ez duela hainbeste eboluzionatu dio.

25. Amak dantzarako astirik ez

- **Erref:** ZDB-023/030
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 01:10:42. **Bukatu:** 01:11:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Aita dantzaria zen, baina gurasoak ez ditu ikusi herriko festetan elkarrekin edo soltean dantzan. Amak ez zeukan horretarako astirik. Ezkondu zirenean, hiru egunerako Iruñeara joan ziren ezkonbidaian eta amari luze egin zitzaion.

26. Eskolako oroitzenak

- **Erref:** ZDB-023/032

- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 01:12:18. **Bukatu:** 01:15:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolan hasi zenean erdaraz ez zekien eta sustoa hartu zuen. Maistra kopetiluna iruditu zitzaion, gainera. Neskak eta mutilak aparte, gimnasia ere desberdin. Irakasleak baserrikoak gutxietsi egiten zituen. Eratzunarekin kaskarrekoak ematen zituen batek. Parrokoaren familiakoek enkarguak eginarazten zizkieten eskolako umeei.

27. Ez da mezetara asko joandakoa

- **Erref:** ZDB-023/033
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 01:15:58. **Bukatu:** 01:19:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Denbora gutxian joan zen mezetara. Jaunartzea egin zuen, baina ez zuen presio handirik joateko. Amak irratian entzuten zuen meza, baina ez zen igandero joaten. Beste etxe batzuetan zorrotzagoak ziren. Kanpotik etorritako emakumeak ez ziren mezetara joaten, hiletetara bakarrik. Lutoa janzen zuten.

28. Legorretako ikastolan irakasle

- **Erref:** ZDB-023/034
- **Iraupena:** 0:03:41. **Hasi:** 01:19:47. **Bukatu:** 01:23:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Legorretako ikastolan hasi zen lanean. Urte dezente egin zituen han. Publikatu egin zen gero eta eskola bakarra geratu zen. Euskaraz nola alfabetatu zen azaltzen du, bere kabuz. Asko irakurtzen zuen, hitz zerrendak egin... Ordiziako ikastolakoekin harremana zuten eta ikastaroak egiten zituzten.

29. Zaldibiako udal taldean: Kultura zinegotzi

- **Erref:** ZDB-023/035
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 01:23:28. **Bukatu:** 01:27:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Militantzia urteak: 80ko hamarkadan udal hauteskundeak hasi zirenean, 40 pertsona biltzen ziren herrian udal talde bat sortzeko. Bera independente moduan sartu zen. HB ilegalizatu zutenean, orduan barruan sartzea erabaki zuen, klase borroka ahaztu gabe. Yoyes hil zutenean bera zinegotzia zen, eta argi esan zuen bere ustez bizirik egon behar lukeela.

30. Udalean zegoela egindako aldaketak

- **Erref:** ZDB-023/036
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 01:27:17. **Bukatu:** 01:29:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:

Udaletxean koadroak kendu egin zituzten, gizonezko ilustreenak zirelako, eta iskanbila handia sortu zen horregatik. Ekitaldietan kutsu erlijiosoak kendu zuten.

31. Herriko kohesioa eta aniztasuna; eskolan duten proiektua

- **Erref:** ZDB-023/037
- **Iraupena:** 0:04:22. **Hasi:** 01:29:18. **Bukatu:** 01:33:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Zaldibian ezker abertzaleak herriari kohesio handia eman diola uste du. Herriko eskolan aniztasuna lantzeko duten proiektua aipatzen du. Hala ere, ez da erraza oraingo ratioekin eta baliabide urriekin. Ikasleen erdien gurasoek ez dakite euskaraz.

32. Guraso batzuk umeen euskara mailarekin arduratuta

- **Erref:** ZDB-023/038
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 01:33:40. **Bukatu:** 01:36:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Kanpotik etorritakoen seme-alabek kalean ere euskara ikasten dute. Hizkuntzaren kalitatearekin arduratuta daude guraso batzuek, eta normala iruditzen zaio. Sare sozialek ez dute laguntzen.

33. Globalizazioaren eragina herrian

- **Erref:** ZDB-023/039
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 01:36:18. **Bukatu:** 01:39:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialek
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Globalizazioaren eragina herrian: Internet bidez erostea Covid garaiko kontua zela uste zuen, baina ez. Kanpotik etorritakoek ez dute herriko dendetan erosten, garestixeagoa izaten delako. Denda batzuetan kubatarrak daude lanean, baina gehienek euskaraz hitz egiten dute.

34. Zaldibia herri itxia?

- **Erref:** ZDB-023/040
- **Iraupena:** 0:04:36. **Hasi:** 01:39:31. **Bukatu:** 01:44:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Beste herrietatik datozenek Zaldibia herri itxia dela esaten dute, baina berari ez zaio hala iruditzen. Legorretarekin egiten du konparaketa: Zaldibian kultur ekimen gehiago zeuden han baino, garai batean behintzat. Bertakoekin ezkonduakoei "eranskinak" esaten diete, eta haietako batzuek diote ez zaiela hain erraza egin herrian integratzea.

35. Migratzaileak Zaldibian

- **Erref:** ZDB-023/041
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 01:44:07. **Bukatu:** 01:46:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Kubatar familia bat ondo integratu dela kontatzen du, baina ez ziren zuzenean Kubatik etorri. Egoera asko aldatu da herrian: hauteskunde garaian, atez ate joan denean, kanpotar asko aurkitu ditu. Harrera egiten zaie etorkinei, Udaletik.

36. Familia eredu berriak I

- **Erref:** ZDB-023/042
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 01:46:19. **Bukatu:** 01:48:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Familia eredu desberdinak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBIQ+

Laburpena:

Homosexualitatea, familia eredu berriak (bi ama)... motel ikusten du egoera herrian, etxean tokatu bitarte. Bera ezkondu gabe bizi izan da. Eskolan umeentzat naturala da, ez dago epairik, baina nagusien artean...

37. Familia eredu berriak II

- **Erref:** ZDB-023/044
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 01:49:08. **Bukatu:** 01:53:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBIQ+
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Herrian ez dago normalizatuta homosexualitatea. Bide bakarra norberak bere bidea egitea da. Eskolan heziketa sexuala emateko kultura batzuek eragozpenak ipintzen dituzte. Inauterietan neskak mutilez eta mutilak neskaz jantzea proposatu zuten, eta marrokiar familietako amak kexuka joan zitzaizkien. Integrismoa.

38. "Arkakuxoak" zaldibiarrek

- **Erref:** ZDB-023/046
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 01:53:44. **Bukatu:** 01:55:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Zaldibiarrek 'arkakuxoak' zergatik diren. Artzain asko zegoelako uste du izango dela. Berezi fama daukate inguru herrietan. Festetan jende asko joaten zen garai batean Zaldibiara. Ekintzaile asko dagoela herrian eta fama hori izan dutela dio.

39. Ataun-Zaldibia harremana

- **Erref:** ZDB-023/048
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 01:55:51. **Bukatu:** 01:57:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Ataunen eta Zaldibiaren arteko harremanak. Mendiz lotura handia zegoen garai batean. Herri oso luzea dela dio eta horrekin txisteak egin izan dituztela. Ataunen lizentziatu asko egon izan dela dio.

40. Mondeju txuriak eta mondeju-zopa

- **Erref:** ZDB-023/049
- **Iraupena:** 0:04:10. **Hasi:** 01:57:56. **Bukatu:** 02:02:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Mondeju txuria betidanik ezagutu du. Amak beti egiten zituen, festetarako. Terrazan ipintzen zituen zintzilik. Aitak partitzen zituen, motoan. Ama falta denetik ez dute etxean egin. Harategian erosten dituzte. Mondeju-zopa ere izaten da herriko tabernetan.

41. Ipuin gutxi etxean

- **Erref:** ZDB-023/050
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 02:02:06. **Bukatu:** 02:04:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Ez ditu ipuin eta kontu mitologiko asko entzun etxean. Kontu izugarri batzuk bai (ume baten hilketa). Zaldibiako himnoa sortu zuen Zaldibiako emakume batek.

42. 1646an herrian atxilotutako 10 emakumeak

- **Erref:** ZDB-023/051
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 02:04:24. **Bukatu:** 02:06:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria

- Bestelako kontuak » Historia orokorra
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Martxoaren 8rako 1646ko emakume batzuen epaiketari buruzko dokumentua ateratu zuten herrian. 10 emakume ezkongabe atxilotu zituzten; batek apaizarekin izan zituen bi ume. Don Modestori buruz esan dituztenak.

43. Nikaraguako emakume baten historia

- **Erref:** ZDB-023/053
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 02:06:54. **Bukatu:** 02:09:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Nikaraguako emakume baten historia kontatzen du, herrian bizi izan dena. Haurdun zegoela, gizonak alde egin zion. Bertako familia batek laguntza handia eman zion eta nola egin zuen aurrera.

44. Hika norekin hitz egiten duen

- **Erref:** ZDB-023/055
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 02:10:02. **Bukatu:** 02:11:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hika senideekin eta lagun artean egiten du. Alabei zuka egiten die batez ere. Mutilen artean joera handiagoa dago hika egiteko nesken artean baino.

45. Ikasleei batzuetan hika

- **Erref:** ZDB-023/056
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 02:11:58. **Bukatu:** 02:12:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Irakasle moduan ikasleekin ere erabili du hitanoa. Mutilen artean ohitura handiagoa ikusi du hika egiten. Konfiantzaz hitz egin nahi zienean hika ateratzen zitzaion.

46. Hitanoaren egoera Zaldibian; eskolan erakutsi beharko litzateke

- **Erref:** ZDB-023/057
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 02:12:55. **Bukatu:** 02:15:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Herriko hitanoaren egoera: mutilek egiten dute gehiago. Hezkuntzan ere leku bat izan beharko lukeela uste du, baina dauden erronka guztiekin zaila ikusten du. Hika irakaslea aurkitzea ere igual ez litzateke erraza izango. Mutiko marokiar batzuek kalean hika ere ederki ikasi zutela dio.

47. Hitanoa galzorian nesken artean

- **Erref:** ZDB-023/058
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 02:15:45. **Bukatu:** 02:18:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hitanoa nesken artean galzorian dagoela uste du. Nesken esku ikusten du hori iraultzea. Hitanoak ahalduntze bat erakusten duela dio: bolumen altua... Neskak finagoa izan behar du gizartean duen rolean.

48. Mutilek noka egiteko zailtasunak

- **Erref:** ZDB-023/060
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 02:18:39. **Bukatu:** 02:20:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Berak ez du ahaleginik egin behar mutilei hika egiteko, baina gizonezko askok bai alderantziz, ez dakizkitelako nokako aditz formak. Hika kalean ikasitako mutil batek baserriko etxeoandreaki esan ziona: "Damian etxean al zegok?".

49. Hitanoaren doinua gustuko

- **Erref:** ZDB-023/062
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 02:21:33. **Bukatu:** 02:21:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Pena emango lioke hitanoa galduko balitz. Gustatu egiten zaio doinua.

50. Pentsio duinen alde lanean

- **Erref:** ZDB-023/064
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 02:22:04. **Bukatu:** 02:23:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Oraingo bere militantzia pentsiodunen aldekoa da. Bere amarekin asko akordatzen da. Alarguntzean erdira jaistea ez zaio justu iruditzen. Emakumeek egindako lanei balio ekonomikoa jartzen hasiko bagina...

51. Pentsio duinen alde lanean II

- **Erref:** ZDB-023/066
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 02:24:30. **Bukatu:** 02:28:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

2020ko urtarrilaren 30eko greba egin zenean ekitaldi polita egin zuten Zaldibian, beste talde batzuekin elkartuta. Astelehenetan elkarretaratzea egiten dute Ordiziako plazan. Gaur egun borroka falta dela dio.

52. Pentsio duinen alde lanean III

- **Erref:** ZDB-023/068
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 02:28:53. **Bukatu:** 02:32:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Pentsionistak elkartzen direnean aniztasun handia dago eta alderdikierarik ez dute onartzen. Lelo bat ari da zabalitzen, oso arriskutsua dena bere ustez: 'denak berdinak dira'. Gazteen ikuspegia.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-05-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com